

URZĄD STATYSTYCZNY W GDAŃSKU

OPRACOWANIA SYGNALNE

Gdańsk, maj 2004 r.

Aktywność ekonomiczna ludności w województwie pomorskim w IV kwartale 2003 r.

Informacja została opracowana na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Definicje przyjęte w tym badaniu są prezentowane w publikacji GUS pt. „Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski”.

Wyniki Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonych w czterech kwartałach 2003 r. uogólnione zostały przy wykorzystaniu danych pochodzących z bilansu ludności opracowanego na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2002, w związku z tym niniejsza informacja nie zawiera wniosków dotyczących porównań do 2002 roku.

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej

W IV kwartale 2003 r. zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 802 tys. osób, a biernych zawodowo – 731 tys. W porównaniu z poprzednim kwartałem liczba aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 61 tys. osób (7,1%), natomiast biernych zawodowo – o 4 tys. osób.

Na zmianę liczebności aktywnych zawodowo wpłynął przede wszystkim spadek o 66 tys. liczby pracujących, natomiast liczba bezrobotnych wzrosła o 5 tys. osób.

Tabl. 1. Ludność aktywna i bierna zawodowo w IV kwartale 2003 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo
	ogółem	pracujący	bezrobotni	
	w tysiącach osób			
OGÓŁEM	802	643	159	731
mężczyźni	439	355	83	295
kobiety	364	288	76	437
Miasta	550	439	111	507
Wieś	253	204	49	224

Opisane powyżej zmiany spowodowały wzrost wielkości obciążenia pracujących osobami niepracującymi. W IV kwartale 2003 r. na 1000 osób pracujących przypadają 1384 niepracujące, natomiast w poprzednim kwartale wskaźnik ten był niższy i wyniósł 1253.

W IV kwartale 2003 r. ludność aktywna zawodowo stanowiła 52,3% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z poprzednim kwartałem odnotowano spadek współczynnika aktywności zawodowej o 1,7 pkt. Zmniejszenie ogólnego współczynnika było spowodowane spadkiem poziomu aktywności zawodowej zarówno mężczyzn, jak i kobiet, odpowiednio – 1,5 i 1,9 pkt. Zaobserwowano także spadek współczynnika aktywności zawodowej mieszkańców miast o 1,2 pkt. i wsi o 2,7 pkt.

Tabl. 2. Współczynnik aktywności zawodowej^{a)} ludności w wieku 15 lat i więcej w 2003 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	+/- w porównaniu z III kwartałem
	współczynnik aktywności zawodowej w %				
OGÓŁEM	54,6	54,9	54,0	52,3	-1,7
mężczyźni	63,8	63,3	61,4	59,9	-1,5
kobiety	46,1	47,4	47,4	45,5	-1,9
Miasta	54,6	54,9	53,2	52,0	-1,2
Wieś	54,6	54,7	55,7	53,0	-2,7

a) Współczynnik aktywności zawodowej – udział ludności pracującej i bezrobotnej (aktywni zawodowo) w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

- Pracujący

W IV kwartale 2003 r. populacja pracujących liczyła 643 tys. osób i zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim kwartałem o 66 tys., tj. o 9,3%. Spadek liczby pracujących wystąpił zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet (odpowiednio o 7,3% i 11,4%), a także w mieście i na wsi (odpowiednio o 7,8% i 12,1%).

Miernikiem zaangażowania ludności jest wskaźnik zatrudnienia zdefiniowany jako udział ludności pracującej w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

Tabl. 3. Wskaźnik zatrudnienia ludności w wieku 15 lat i więcej w 2003 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	+/- w porównaniu z III kwartałem
	wskaźnik zatrudnienia w %				
OGÓŁEM	41,7	43,4	44,4	41,9	-2,5
mężczyźni	49,3	51,6	50,8	48,4	-2,4
kobiety	34,6	36,1	36,1	36,0	-,01
Miasta	43,1	44,5	44,0	41,5	-2,5
Wieś	37,6	40,6	45,0	42,8	-2,2

W IV kwartale 2003 r. pracujący stanowili 41,9% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu do sytuacji w poprzednim kwartale wskaźnik zatrudnienia obniżył się o 2,5 pkt.

Jednym z mierników opisujących sytuację na rynku pracy jest także wielkość populacji niepełnozatrudnionych, czyli pracujących mniej niż 40 godzin tygodniowo, łącznie we wszystkich miejscach pracy, którzy chcieliby pracować dłużej niż obecnie; podejmujących aktywne działania, aby znaleźć dodatkową pracę lub inną pracę główną w większym wymiarze czasu i gotowych ją podjąć. W IV kwartale 2003 r. grupa ta stanowiła 8,9% ogółu pracujących (w poprzednim kwartale – 10,0%). Podobnie do sytuacji w III kwartale ponad połowę tej populacji (59,6%) również stanowiły kobiety. Większość niepełnozatrudnionych mieszkała w miastach – ich udział zwiększył się w IV kwartale o 9,3 pkt i wyniósł 64,9%.

- Bezrobotni

W IV kwartale 2003 r. odnotowano wzrost bezrobocia w porównaniu z poprzednim kwartałem. Zbiorowość bezrobotnych liczyła 159 tys. osób i zwiększyła się w kwartale o 5 tys., tj. o 3,2%. Wzrost liczby bezrobotnych w populacji mężczyzn wyniósł 3 tys., a wśród kobiet 2 tys. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, populacja bezrobotnych zwiększyła się w mieście o około 11 tys., natomiast na wsi zmniejszyła się o 5 tys. osób.

Śród bezrobotnych, spełniających kryteria stosowane w BAEL, 78,0% było zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Z tej grupy tylko 15,3% osób pobierało zasiłek dla bezrobotnych.

Tabl. 4. Stopa bezrobocia^{a)} w 2003 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	+/- w porównaniu z III kwartałem
	stopa bezrobocia w %				
OGÓŁEM	23,7	20,8	17,8	19,8	+2,0
mężczyźni	22,7	18,4	17,3	18,9	+1,6
kobiety	24,9	23,7	18,5	20,9	+2,4
Miasta	21,1	18,9	17,4	20,2	+2,8
Wieś	31,3	25,7	18,8	19,4	+0,6

a) Stopa bezrobocia – udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej.

W IV kwartale 2003 r. stopa bezrobocia wyniosła 19,8% i zwiększyła się o 2 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału – w większym stopniu wzrosła wśród kobiet niż wśród mężczyzn (odpowiednio o 2,4 pkt i 1,6 pkt). W porównaniu z poprzednim kwartałem w większym stopniu wzrosła stopa bezrobocia na miejskim rynku pracy – 2,8 pkt., niż na wsi – 0,6 pkt.

Biorąc pod uwagę wykształcenie, najmniej zagrożone bezrobociem były osoby legitymujące się wykształceniem wyższym. W tej grupie stopa bezrobocia była najniższa i wyniosła 7,2% (mniej o 1,4 pkt niż w poprzednim kwartale). Natomiast w trudnej sytuacji pozostawały osoby o najniższym poziomie wykształcenia. W IV kwartale 2003 r. najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła wśród osób z ukończoną (lub nieukończoną) szkołą podstawową i gimnazjum – 26,8%.

▪ Źródła bezrobocia

W populacji bezrobotnych większość stanowią osoby, które straciły pracę i natychmiast podjęły starania, aby znaleźć następną. W IV kwartale 2003 r. udział tej kategorii wśród ogółu bezrobotnych wyniósł 51,3%. Pierwszej w życiu pracy poszukiwało 19,4%, a osoby powracające do pracy po przerwie stanowiły 23,6% ogólnej liczby bezrobotnych. Najmniejszy udział w populacji bezrobotnych miały osoby, które zrezygnowały z poprzedniej pracy – 5,7%.

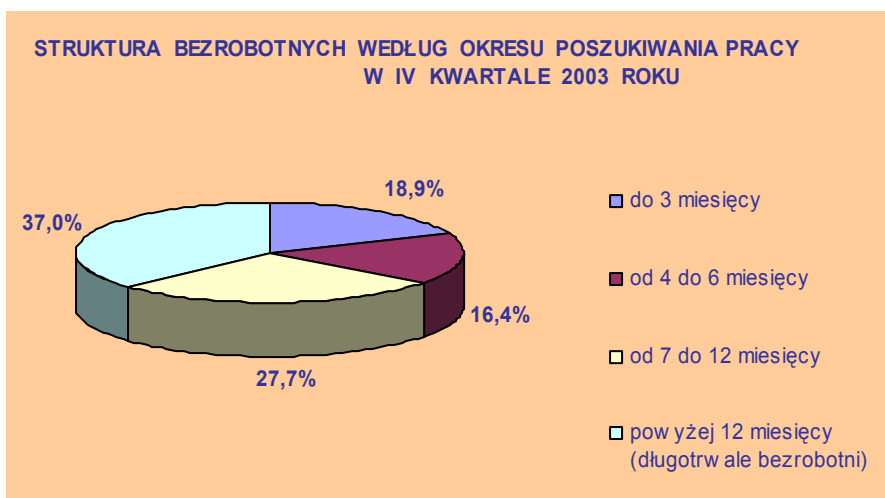
Główną przyczyną zaprzestania pracy przez bezrobotnych w IV kwartale 2003 r. była likwidacja stanowiska lub zakładu pracy. Dotyczyło to 45,3% ogółu bezrobotnych uprzednio pracujących (bez osób, których przerwa w pracy wynosiła 8 lat lub dłużej). Kolejną, najczęściej wskazywaną przyczyną utraty pracy było wygaśnięcie umowy zawartej na czas określony. Odsetek osób, które straciły pracę z tej przyczyny wyniósł 21,9%. Natomiast bezrobotni, którzy zrezygnowali z pracy ze względów osobistych lub rodzinnych stanowili 2,3% tej populacji.

▪ Bezrobocie długotrwałe

W IV kwartale 2003 r. przeciętny czas poszukiwania pracy wyniósł 11 miesięcy (w poprzednim kwartale – 10) i był dłuższy dla kobiet (13 miesięcy) niż dla mężczyzn (10 miesięcy). W porównaniu z poprzednim kwartałem przeciętny czas poszukiwania pracy przez kobiety, uległ wydłużeniu o 2 miesiące, natomiast przeciętny czas poszukiwania pracy przez mężczyzn wzrósł o 1 miesiąc.

W IV kwartale 2003 r. zbiorowość bezrobotnych długotrwałe, tzn. poszukujących pracy dłużej niż rok, liczyła ponad 58 tys. osób. Udział długotrwałe poszukujących pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł prawie 37,0%. Bezrobocie długotrwałe częściej zagrażało kobietom niż mężczyznom. W populacji bezrobotnych kobiet 39,5% stanowiły osoby poszukujące pracy ponad rok, natomiast wśród mężczyzn odsetek ten wyniósł

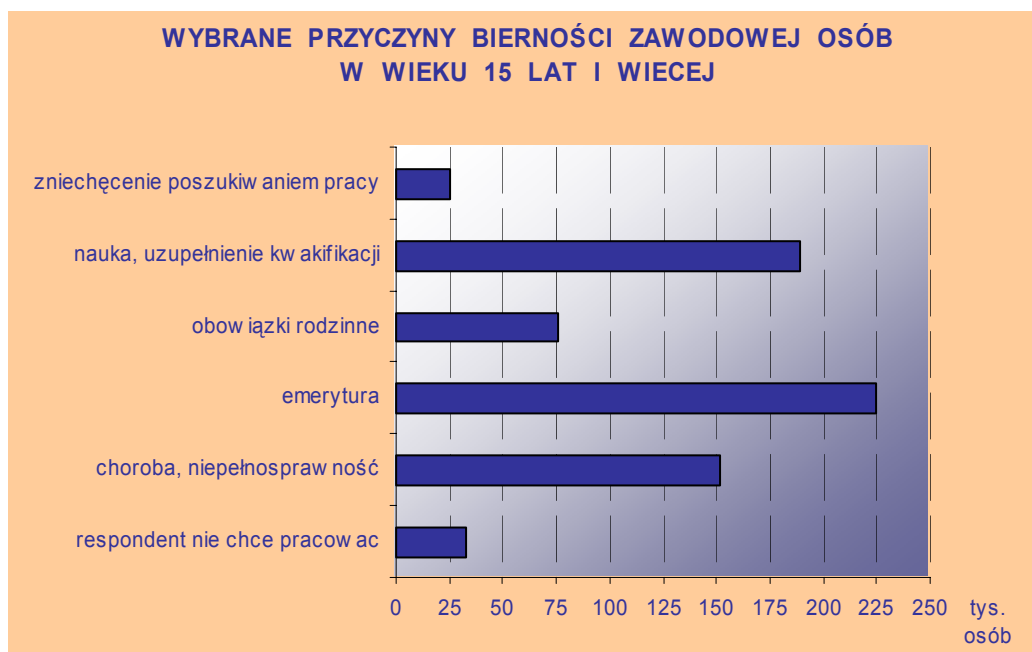
33,7%. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, odsetek osób długotrwałe bezrobotnych był wyższy w mieście niż na wsi o 2,2 pkt.

▪ Bierni zawodowo

W IV kwartale 2003 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 731 tys. osób i stanowiła 47,7% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej.

W porównaniu do III kwartału liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 4 tys. osób, tj. o 0,5%. Wśród biernych zawodowo przeważały kobiety, które stanowiły 59,8% ogółu. Większość ludności biernej zawodowo mieszkała w miastach – 69,4%. Nieco ponad połowę – bo 50,8% - biernych zawodowo stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Biorąc pod uwagę wykształcenie, wśród biernych zawodowo najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem wyższym – 5,6%, a największy – z gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym – 47,3%.

W porównaniu do III kwartału liczba biernych zawodowo zmniejszyła się o 4 tys. osób, tj. o 0,5%. Wśród biernych zawodowo przeważały kobiety, które stanowiły 59,8% ogółu. Większość ludności biernej zawodowo mieszkała w miastach – 69,4%. Nieco ponad połowę – bo 50,8% - biernych zawodowo stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Biorąc pod uwagę wykształcenie, wśród biernych zawodowo najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem wyższym – 5,6%, a największy – z gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym – 47,3%.

▪ Podsumowanie

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności w IV kwartale nie wykazały zasadniczych zmian na rynku pracy. Potwierdziły natomiast istniejące od lat negatywne zjawiska w postaci szczególnego zagrożenia bezrobociem niektórych grup społecznych:

- populacji kobiet,
- młodzieży w wieku 15 – 24 lat,
- osób o niskim poziomie wykształcenia i bez przygotowania zawodowego.

Ponadto coraz większym problemem staje się rosnąca liczba osób długotrwale pozostających bez pracy. W IV kwartale 2003 r. udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 37% - tego rodzaju bezrobociem zagrożone są przede wszystkim kobiety oraz wiejski rynek pracy.

